

A képesség-szemlélet alkalmazásának lehetősége a regionális innovációpolitikában

Bajmócy Zoltán – Gébert Judit
egyetemi docens PhD hallgató

Szegedi Tudományegyetem
Gazdaságtudományi Kar
Közgazdaságtani és Gazdaságfejlesztési Intézet

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

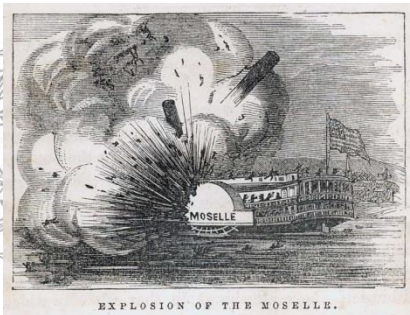
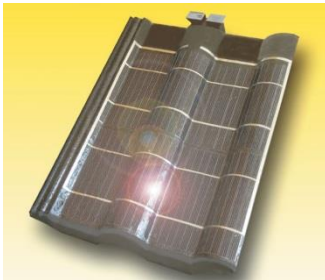
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Előadás háttere és motiváció

(1) Jövedelmet növel vagy csökkent?

(2) Kontextustól független az innováció megítélése?

(3) Az innovációk megjelenését és elterjedését nem csak gazdasági és technikai szempontok határozzák meg:

- Morális elköteleződést
- Társadalmi viszonyokat „kódolnak”

A növekedés-orientált megközelítésben e szempontok lényegtelenek, vagy közös nevezőre hozhatók

Implicit értékválasztás

Képességszemlélet segíthet:

- Kritikai technika-filozófia
- Technika-szociológia
- Ökológiai közgazdaságtan

Eredményeinek adaptálásában

Előadás célja és felépítése

- **Kutatási kérdés:** Hogyan adhatók meg az innovációpolitika körvonalai, ha azt a növekedés-orientált (utilitarista) keret helyett a képesség-szemléletre építjük?

Az előadás felépítése:

1. A képesség-szemlélet és a jól-lét
2. A technológiai változás jól-léti hatásai
3. Az innovációpolitika körvonalai a képesség-szemléletben
4. A képesség-szemlélet alkalmazásának lehetőségei a (regionális) innováció-politikában

Képesség szemlélet – „jól-lét”

- **Eszközök** (mit tudunk felhasználni céljaink elérése érdekében) – pl. jövedelem, vagyon, szavazati jog...
- **Átváltási tényezők** (mit tudunk ténylegesen elérni az eszközeinkkel)
 - Functionings: értékes cselekedetek és létállapotok
 - Capabilities: képességek – a ténylegesen megvalósítható lehetőségek halmaza
- **Saját ügyeink tevékeny előmozdítása (agency):**
 - Az ember mint aktív cselekvő (agent vs. patient)
 - A képességek halmazának értéke \neq a választott cselekedettel (a választási lehetőség maga is értékkel bír)

A technológiai változás és a „jól-lét” kapcsolata

Eszközök	Az eszközök értékes cselekedetekké és létállapotokká konvertálása	Saját ügyeink tevékeny előmozdítása
Megváltoztatja a rendelkezésre álló erőforrások mennyiségét és elosztását.	Bizonyos egyének (csoportok) esetén hozzájárul a képességek kiteljesítéséhez, míg más egyének (csoportok) esetén nem, vagy akár azok erodálódását is eredményezheti.	A technológiai rendszerek növelhetik és csökkenthetik is az ügyeink tevékeny előmozdítására való képességet.
	A rendelkezésre álló erőforrások egy részét a „mellékhatások” elleni védekezésre kell fordítani.	Az egyének (csoportok) képessége különbözhet a tekintetben, hogy mennyiben tudnak alkalmazkodni az új technológiák által életre hívott szituációhoz.
		A létrehozott új képességek morális megítélésének szükségessége.

Forrás: saját szerkesztés

Az innováció-politika körvonalai

(1) Rendszer-elégtelenségek

- Tudás előállításának és terjesztésének elégtelensége:
 - Amely lehetővé teszi az innovációs folyamatok mögött meghúzódó ideológiák és hegemoniák felismerését (megváltoztatását),
 - Amely szükséges volna a rendszer visszacsatolásainak (a mellékhatások) felismeréséhez,
 - Amely információt biztosítana az alkalmazkodási képességről,
 - A technológiák morális megítéléséről (és mindennek becsatornázása az innovációs folyamatba).

(2) Valóban differenciált innováció-politika

- Az innovációs rendszerek egyedisége mellett különbségek:
 - A fontosnak gondolt képességekben,
 - Az átváltási tényezőkben,
 - Az alkalmazkodási képességben,
 - Az „ágensként” való működés lehetőségeiben,
 - Az új technológiák morális megítélésében.

(3) Az innovációpolitika formálása

Előrettekintés

Hogyan profitálhat az innováció- és az innovációpolitika közgazdaságtana a képesség szemléletből?

1. Az elemzés „határainak” bővítése (összhangban az innovációs rendszer irodalom számos szövegének szándékával)
2. A régiók sikerének és sikertelenségének mélyebb megértése
3. Empirikus kutatások:
 1. Az innovációk bevezetésére és elterjesztésére való képesség vs. az alkalmazkodásra való képesség;
 2. Hatás és „mellékhatás” elkülönítése (új képesség vs. korábbi innovációk által keltett problémák „kezelése”)
4. Felhívja a figyelmet az innovációpolitika kereténél szolgáló poszt-normál szituációra (a szakpolitika nem lehet sikeres a „szakértői” és „laikus” tudás kombinálása nélkül → a szakpolitika-alkotás kudarcának csökkentési lehetősége)

Köszönöm a figyelmet!

E-mail: bajmocyz@eco.u-szeged.hu

Jelen előadás az MTA Bolyai János kutatási ösztöndíj támogatásával készült
(Bajmócy Zoltán).

Jelen kutatási eredmények megjelenését „Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával” című, TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 azonosítószámú projekt támogatja. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

